

Sarajevo, 27.09.2021. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
20.09.2021. - 24.09.2021.

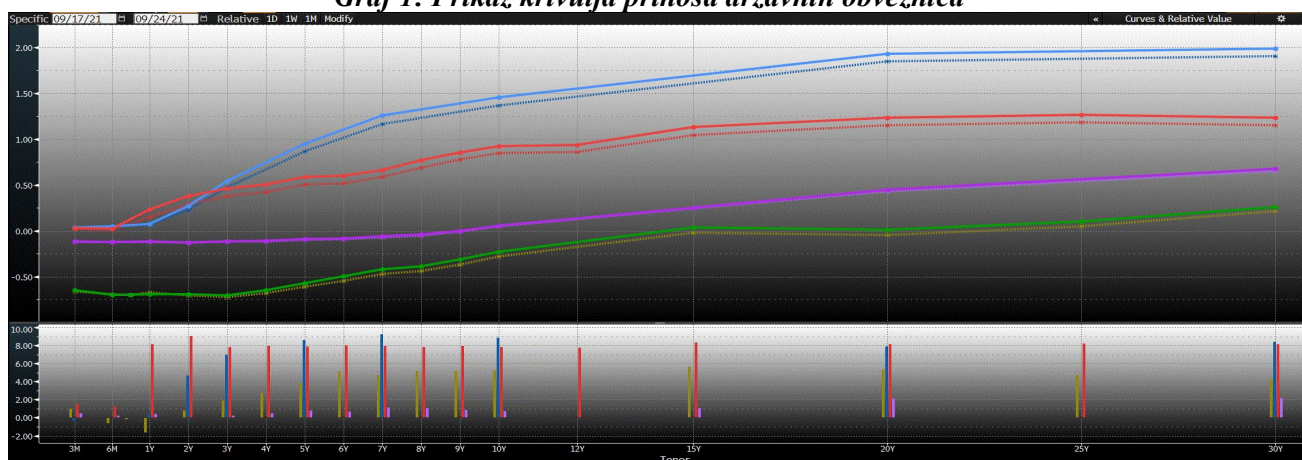
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	17.9.21	-	24.9.21		17.9.21	-	24.9.21		17.9.21	-	24.9.21		17.9.21	-	24.9.21	
2 godine	-0,70	-	-0,69	↗	0,22	-	0,27	↗	0,29	-	0,38	↗	-0,12	-	-0,10	↗
5 godina	-0,61	-	-0,57	↗	0,86	-	0,95	↗	0,51	-	0,59	↗	-0,09	-	-0,08	↗
10 godina	-0,28	-	-0,23	↗	1,36	-	1,45	↗	0,85	-	0,93	↗	0,05	-	0,06	↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	17.9.21	-	24.9.21	
3 mjeseca	-0,646	-	-0,631	↗
6 mjeseci	-0,690	-	-0,696	↘
1 godina	-0,664	-	-0,671	↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 24.09.2021. godine (pune linije) i 17.09.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Početkom prošlog tjedna zabilježen je priličan rast prinosa obveznica eurozone u iščekivanju nekoliko sastanaka vodećih središnjih banaka, uključujući Fed, koji su održani u promatranom razdoblju. Također, nekoliko zvaničnika ECB, među kojima je i član IV ECB Schnabel, najavilo je da će kupovina obveznica ostati neophodna i u budućem vremenu (čak i kada prestane upotreba PEPP programa) sa ciljem izlaska iz pandemije i postizanja ciljane razine inflacije. Nakon toga, potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da postoje „dobre vijesti“ vezano za pitanje oporavka eurozone nakon snažnih kretanja u II i III tromjesečju, dok je vezano za pitanje inflacije izjavio da je do rasta došlo uglavnom zbog privremenih, tehničkih čimbenika, ali i da bi vrhunac inflacije mogao biti zabilježen otprilike u studenom na razini između 3,4% i 3,5%. De Guindos je dodao da bi duže razdoblje problema na strani ponude i rast plaća mogli da uzrokuju da brža inflacija postane trajnija, te da ECB treba da bude „oprezna“ oko uzlaznih rizika inflacije. Vezano za pitanje inflacije, predsjednica ECB Lagarde je izjavila da su mnogi čimbenici

nedavnog rasta inflacije u eurozoni privremenog karaktera i da bi trebalo da izbljeda sljedeće godine. Lagarde je izjavila da je izravna izloženost Europe ka kineskoj kompaniji Evergrande ograničena, dok i dalje ostaje nepoznato da li će ova kompanija izvršiti uplatu dospjelog duga u vrijednosti 83,5 milijuna USD, tako da su vijesti povezane sa ovom kompanijom, također, utjecale na tržišna kretanja tijekom prošlog tjedna. Prilična korekcija prinosa navise, posebno kod obveznica sa dužim rokovima dospelja, zabilježena je u četvrtak nakon završetka sjednice FOMC-a, kada je Fed signalizirao da bi već u ovoj godini mogao započeti proces povlačenja kvantitativnih olakšica, što bi trebalo da bude popraćeno povećanjem kamatnih stopa tijekom 2022. godine. Blagi rast prinosa nastavljen je i koncem tjedna, pa je na tjednoj razini zabilježen rast prinosa njemačkih obveznica srednje i duže ročnosti između 4 i 5 baznih bodova, dok je kod italijanskih obveznica povećanje prinosa iznosilo od 3 do 6 baznih bodova.

Prošlog tjedna su objavljeni PMI indeksi za rujan koji su pokazali da je rast poslovne aktivnosti bio slabiji od očekivanja u ovom mjesecu jer su mjere koje za cilj imaju sprečavanje širenja delta soja negativno utjecale na potražnju, dok je već pogoršano stanje na strani ponude dovelo do rasta ulaznih cijena na najveću razinu zabilježenu u posljednjih više od 20 godina. Njemački Ifo institut je smanjio prognoze ekonomskog rasta zemlje u ovoj godini jer dolazi do usporenja oporavka od pandemijom izazvane krize zbog smetnji u lancima ponude, te nestašica poluproizvoda. Tako se sada očekuje rast GDP-a u ovoj godini od 2,5%, što je za 0,8% manje u usporedbi sa prethodnim prognozama, dok su prognoze za narednu godinu povećane na 5,1%, što je za 0,8% više u odnosu na ranije prognoze.

ECB je upozorila da bi ignoriranje klimatskih promjena moglo dovesti do smanjenja GDP-a ove regije za 10% do kraja ovog stoljeća, u usporedbi sa scenarijom gdje bi vlade poduzele neke akcije. Prema navodima ECB čak bi i neuredna tranzicija sa odgođenom, naglom akcijom, te većim rizikom od prirodnih katastrofa, manje koštala u usporedbi sa nepoduzimanjem bilo kakvih akcija.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	RUJAN	58,5	56,1	59,0
2.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.)	RUJAN	-5,9	-4,0	-5,3
3.	GDP – Nizozemska (tromjesečno) final.	II tromjesečje	3,1%	3,8%	-0,8%
4.	GDP – Španjolska (tromjesečno) final.	II tromjesečje	2,8%	1,1%	-0,6%
5.	Ifo indeks poslovnog povjerenja – Njemačka	RUJAN	99,0	98,8	99,6
6.	Indeks ekonomskog povjerenja – Italija	RUJAN	-	113,8	114,2
7.	Indeks povjerenja potrošača – Italija	RUJAN	115,8	119,6	116,2
8.	Potrošnja stanovništva – Nizozemska (G/G)	SRPANJ	-	4,8%	6,7%
9.	Industrijske prodaje – Italija (G/G)	SRPANJ	-	19,1%	28,5%
10.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G)	KOLOVOZ	11,1%	12,0%	10,4%
11.	Proizvođačke cijene – Finska (G/G)	KOLOVOZ	-	15,5%	14,8%
12.	Stopa nezaposlenosti – Finska	KOLOVOZ	-	6,5%	7,1%

SAD

Tijekom proteklog tjedna zabilježen je značajan rast prinosa državnih obveznica SAD pod utjecajem optimizma koji je uslijedio nakon sastanka FOMC-a. Nakon sastanka FOMC-a signalizirano je da, ukoliko napredak bude nastavljen prema očekivanjima, uskoro bi moglo biti opravdano umjereno ublažavanje programa kvantitativnih olakšica. Monetarna politika koja se trenutno primjenjuje i dalje ostaje na snazi. Predsjednik Feda Powell je, prilikom obraćanja nakon sjednice, istaknuo da programi kvantitativnih olakšica i dalje donose korist, ali je vrijeme da se počnu smanjivati. Powell je istaknuo da bi smanjenje monetarnih olakšica moglo da počne već u studenom, dok bi se u potpunosti okončalo do sredine 2022. godine.

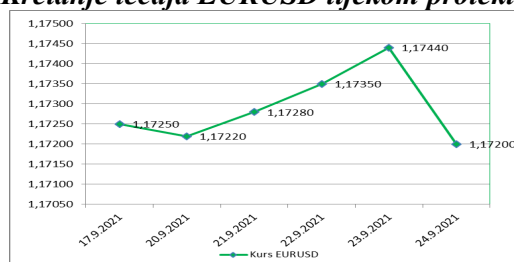
Predsjednica Predstavničkog doma u SAD Pelosi je izjavila da će demokrate u ovom tjednu usvojiti dvostranački proračun o infrastrukturi vrijedan 1 bilijun USD. Također, Pelosi je istaknula da će raditi na postizanju konsenzusa o odvojenoj agendi predsjednika Bidena o socijalnoj potrošnji vrijednoj 3,5 bilijuna USD, koja je uzrokovala podjele unutar demokrata. Demokrate su pod sve većim pritiskom zbog neusvajanja gornjeg limita zaduživanja, za što je postavljen rok u četvrtak u ponoć. Ukoliko se ovaj sporazum ne postigne, savezna vlada neće biti u mogućnosti da nastavi pozajmljivati novčana sredstva.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Indeks započelih kuća (M/M)	KOLOVOZ	1,0%	3,9%	-6,2%
2.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	17.rujna	-	4,9%	0,3%
3.	Indeks prodaje izgrađenih kuća (M/M)	KOLOVOZ	-1,7%	-2,0%	2,2%
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	18.rujna	320.000	351.000	335.000
5.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	11.rujna	2.600.000	2.845.000	2.714.000
6.	PMI prerađivački sektor P	RUJAN	61,0	60,5	61,1
7.	PMI uslužni sektor P	RUJAN	54,9	54,4	55,1
8.	PMI kompozitni indeks P	RUJAN	-	54,5	55,4

USD je blago aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,1725 na razinu od 1,1720.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Tijekom proteklog tjedna održana je sjednica MPC BoE. Na sjednici nije došlo do promjena u monetarnoj politici koja se trenutno implementira. Referentna kamatna stopa je zadržana na razini od 0,10%, dok je program kvantitativnih olakšica zadržan na razini od 875 milijardi GBP za državne obveznice i 20 milijardi GBP za kupovine korporativnih obveznica. Iako nije došlo do promjena u monetarnoj politici, **BoE je iznenadila tržište nakon što su članovi MPC izričito iznijeli stav o mogućem povlačenju monetarnih olakšica već u studenom, ukoliko se na tržištu rada ne dogode značajni poremećaji nakon godišnjih odmora.** Pored toga, iz BoE je priopćeno da bi inflacija mogla bilježiti rast preko 4% krajem ove godine, dok su dva člana MPC pozvala na prijevremeno obustavljanje programa kvantitativnih olakšica pod utjecajem pojačanih cjenovnih pritisaka. Članovi MPC BoE su glasovali sa 7:2 za održavanje trenutnog programa kvantitativnih olakšica. Viceguverner BoE Ramsden se pridružio svom kolegi Saundersu u glasovanju za prijevremeno povlačenje monetarnih stimulansa. Odluka o visini referentne kamatne stope je usvojena jednoglasno.

Maloprodajna industrija u Velikoj Britaniji je upozorila Vladu da će, ukoliko se ne pokrenu koraci kojima se ublažava akutni nedostatak vozača kamiona u narednih deset dana, doći do značajnog poremećaja u opskrbi uoči Božića. Premijer Johnson će se sastati sa ministrima i visokim zvaničnicima kako bi analizirali posljednje podatke u vezi sa prekidom isporuke goriva, a što je povezano sa nedostatkom vozača kamiona koji prevoze ovaj teret. Navodno premijer Johnson se priprema da okupi stotine vojnika koji bi pomogli u prevazilaženju krize opskrbe gorivom, s obzirom na to da je najmanje polovici benzinskih crpki izvan mreže autocesta nestalo goriva, jer su građani panično kupovali ovaj energent. Jedan od zvaničnika je istaknuo da je prodaja goriva povećana za 180% u odnosu na normalne razine, kao rezultat panične kupovine.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Rightmove cijene kuća (G/G)	RUJAN	-	5,8%	5,6%
2.	Pozajmice javnog sektora (u mlrd GBP)	KOLOVOZ	14,6	19,8	6,2
3.	PMI prerađivački sektor P	RUJAN	59,0	56,3	60,3
4.	PMI uslužni sektor P	RUJAN	55,0	54,6	55,0
5.	PMI kompozitni indeks P	RUJAN	54,6	54,1	54,8
6.	GfK povjerenje potrošača	RUJAN	-7	-13	-8

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR, te je tečaj EURGBP zabilježio rast sa razine od 0,85366 na razinu od 0,85706. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, te je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,3741 na razinu od 1,3679.

JAPAN

Financijsko tržište Japana je zbog praznika bilo zatvoreno proteklog ponedjeljka i četvrtka. Fokus politike u Japanu je usmjeren na izbor nasljednika premijera Suga na čelu Liberalno-demokratske stranke. Ministar financija Aso je istaknuo da će Japan možda trebati više vremena da dostigne proračunski cilj da primarna bilanca bude u suficitu do fiskalne 2025. godine. Neki kandidati vladajuće Liberalno-demokratske partije su bili oprezni kada je u pitanju dostizanje cilja primarne bilance zbog neizvjesnosti koje su se razvile pod utjecajem širenja pandemije.

Proteklog tjedna održana je sjednica BoJ na kojoj je, u skladu s očekivanjima, monetarna politika nepromijenjena, te je referentna kamatna stopa i dalje -0,10%, a ciljana razina prinosa na desetogodišnje obveznice oko 0%. BoJ je navela da se ekonomija Japana oporavlja u skladu sa trendom, iako se i dalje nalazi u ozbiljnoj situaciji usljed utjecaja pandemije u zemlji, kao i u inozemstvu. BoJ je priopćila detalje tzv. klimatskog (zelenog) programa, te je odredila da će kamatna stopa na ova sredstva da iznosi 0%, dok bi ročnost ovih kredita trebalo da bude jedna godina. Očekuje se da će navedeni program kreditiranja prvobitno biti manji, ali da će vremenom početi da financira veće iznose kredita. Guverner BoJ Kuroda je potvrdio važnost usklađene kombinacije politika koje podržavaju ekonomiju, a ova izjava dolazi uoči izbora predsjednika glavne političke stranke, koja će gotovo sigurno odrediti novog premijera Japana.

Na kraju tjedna su objavljeni podaci o kretanju inflacije tijekom kolovoza. Iako je stopa inflacije zabilježila neočekivani pad (-0,4%), temeljna stopa inflacije, koja isključuje cijene hrane, u istom mjesecu je iznosila 0%, što ukazuje na to da je prvi put u posljednjih 13 mjeseci zaustavljen pad ovih cijena, a što donekle donosi olakšanje naporima BoJ da ubrza inflaciju ka nedostižnoj razini od 2%.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije	KOLOVOZ	-0,3%	-0,4%	-0,3%
2.	Stopa inflacije (isključujući cijene hrane)	KOLOVOZ	0,0%	0,0%	-0,2%
3.	PMI indeks prerađivačkog sektora (prelim.)	RUJAN	-	51,2	52,7
4.	PMI indeks uslužnog sektora (prelim.)	RUJAN	-	47,4	42,9
5.	PMI kompozitni indeks (prelim.)	RUJAN	-	47,7	45,5
6.	Prodaje u robnim kućama (G/G)	KOLOVOZ	-	-11,7%	4,2%
7.	Porudžbine strojnih alata (G/G) final.	KOLOVOZ	86,2%	85,2%	93,4%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 128,92 na razinu od 129,77. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 109,93 na razinu od 110,73.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 71,97 USD (61,38 EUR).

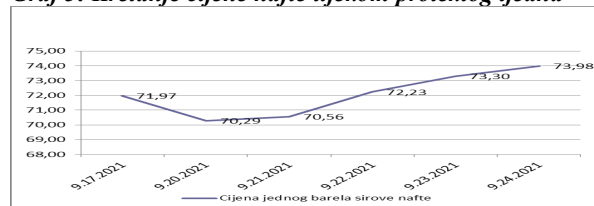
Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je nastavila sa tendencijom rasta, nakon blagog usporenja početkom tjedna. Pod utjecajem pojačane averzije prema riziku, koja je utjecala na burze i na aprecijaciju dolara, kao i zbog stabilizacije proizvodnje nafte u Meksiku, ponuda nafte se početkom tjedna stabilizirala, što je utjecalo na blagi pad cijene. Već narednog dana su se pojavile špekulacije da visokozadužena kineska korporacije China Evergrande možda neće moći uredno servisirati dug (isplate kupona po obveznicama), što je utjecalo na rast cijene nafte. Sredinom tjedna su objavljeni podaci o stanju zaliha nafte u SAD koji su pokazali da je došlo do pada zaliha za 6,11 milijuna barela u proteklom tjednu, što je dodatno potaklo rast cijene nafte.

Zalihe su smanjene više od očekivanja, čime je naglašeno sužavanje ponude nafte, dok se tražnja unapređuje. Do kraja tjedna nastavljen je rast tražnje za naftom i rast cijene.

OPEC očekuje da bi globalno tržište nafte moglo biti pod pritiscima zbog nedostatka prirodnog plina, s obzirom na to da su kompanije primorane da umjesto plina koriste naftu. Svjetska potrošnja nafte bi mogla biti dodatno potaknuta ponudom 370.000 barela dnevno, što je za oko 6% očekivanog rasta, ukoliko cijena plina ostane visoka duže vremensko razdoblje. Kao rezultat ovog stanja, zalihe nafte u razvijenim zemljama bi početkom 2022. godine mogle da ostanu na razini od 39 milijuna barela ispod prosječne razine, dok se ranije očekivalo da bi zalihe mogle biti 17 milijuna barela ispod prosjeka.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 73,98 USD (63,12 EUR). Promatrano na tjednoj razini, cijena nafte je povećana za 2,79%. Ovo je peti tjedan zaredom da cijena nafte bilježi rast.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.754,34 USD (1.496,24 EUR). Tijekom proteklog tjedna cijena zlata je bila pod utjecajima podataka o inflaciji, odlukama FOMC-a o monetarnoj politici, kao i očekivanjima oko mogućnosti kineske kompanije China Evergrande da izmiri dospjeli dug po kuponima na obveznice koje je emitirala. Do sredine tjedna cijena zlata je povećana pod utjecajem zabrinutosti da li će najzaduženiji investitor u oblasti tržišta nekretnina, kompanija Evergrande Group iz Kine, uspjeti da isplati dospijevajuće kupone na obveznice u visini od 84 milijuna dolara. Pod utjecajem pojačane neizvjesnosti na financijskom tržištu, koja je rezultat špekulacija vezano za izvršenje obaveza korporacije Evergrande, Narodna banka Kine je pojačala kratkoročnu likvidnost u sustavu tako što je ubrizgala 120 milijardi juana (18,6 milijardi USD) u bankarski sustav kroz operacije obrnutni REPO. Ova mjera je rezultirala neto povećanjem likvidnih sredstava za 90 milijardi juana.

Sastanak FOMC-a je završen u srijedu uveče, a na sastanku su iznijeti optimistični stavovi o pitanju monetarne politike. Predsjednik Fed-a Powell je istaknuo da bi smanjenje monetarnih olakšica moglo da počne već u studenom, dok bi se u potpunosti okončalo do sredine 2022. godine. Ovim su pojačana očekivanja da bi Fed ubrzo mogao početi sa smanjenjem monetarnih olakšica, što je utjecalo na rast prinosa državnih obveznica i posljedično je vodilo smanjenju cijene zlata.

Cijena zlata je krajem tjedna veoma blago povećana i dalje pod utjecajem neizvjesnosti oko stanja sa kineskom korporacijom China Evergrande.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.750,42 USD (1.493,53 EUR). Na tjednoj razini, cijena zlata je smanjena za 0,22%, što predstavlja već treći tjedan pada cijene.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

